

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Zemědělské pojištění na pojistném trhu ČR

Tereza Kopsová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lenka Kopecká

© 2011 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zemědělské pojištění na pojistném trhu ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne .....

.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Lence Kopecké za odborné rady a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování této práce.

Zemědělské pojištění na pojistném trhu ČR

--

Agricultural insurance on the insurance market in the
Czech Republic

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou zemědělského pojištění na pojistném trhu v České republice. Zemědělské pojištění má na pojistném trhu specifické postavení, neboť jeho úloha je spojena s výrazně odlišnou oblastí podnikání v zemědělství. Tato oblast podnikání se vyznačuje zvláštními riziky, které vyžadují specifický pojistný produkt. Práce nejdříve uvádí historii pojištění, definuje pojem pojištění a jeho funkce, dále charakterizuje právní úpravu pojištění. Další část je zaměřena na charakteristiku zemědělského pojištění a jeho specifika. Vysvětluje pojem zemědělského pojištění a uvádí příklad škody na plodině druhu chmel. Poslední část této práce popisuje analýzu trhu zemědělského pojištění, uvádí, jaké pojišťovny nabízí tento druh pojištění, nabídku jejich produktů, vyhodnocení charakteristiky zemědělského pojištění jednotlivých pojišťoven, likvidační služby, přijaté pojistné a podporu zemědělského pojištění ze strany státu.

Summary

This Bachelor Thesis focuses on the subject of agricultural insurance on the Czech Republic insurance market. Agricultural insurance has a specific position on the insurance market, because its role is connected to a significantly different area of business in agriculture. This area of business is characteristic for its special risks, which require a specific insurance product. In the introduction the Thesis describes the history of insurance, defines the term insurance and its functions and it characterises its legal regulations. The next part focuses on the characteristics of agricultural insurance and its specifics. It explains the term of agricultural insurance and illustrates it on the example of hops. The last part of the work describes agricultural insurance market analysis, lists insurance companies offering this type of insurance and shows the portfolios of their products. It brings an evaluation of the characteristics of the agricultural insurance offered by individual insurance.

Klíčová slova: Pojištění

Pojistná částka

Pojistná smlouva

Zemědělství

Riziko

Trh

Pojišťovny

Pojistné

Keywords: Insurance

Insurance amount

Insurance contract

Agriculture

Risk

Market

Insurance companies

Insurance premium

Obsah

<u>1</u>	<u>ÚVOD</u>	6
<u>2</u>	<u>CÍL PRÁCE A METODIKA</u>	8
<u>3</u>	<u>POJEM POJIŠTĚNÍ A JEHO FUNKCE</u>	9
3.1	HISTORIE POJIŠTĚNÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ	9
3.2	CO JE POJIŠTĚNÍ	11
3.2.1	POJEM POJIŠTĚNÍ	11
3.2.2	SMLUVNÍ POJIŠTĚNÍ DOBROVOLNÉ	12
3.2.3	SMLUVNÍ POJIŠTĚNÍ POVINNÉ	12
3.2.4	ZÁKONNÉ POJIŠTĚNÍ	12
3.3	VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ Z OBLASTI POJIŠTĚNÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ:	13
<u>4</u>	<u>PRÁVNÍ ÚPRAVA POJIŠTĚNÍ</u>	16
4.1	VŠEOBECNÁ PRÁVNÍ ÚPRAVA POJIŠTĚNÍ	16
4.1.1	LEGISLATIVNÍ RÁMEC	16
4.1.2	LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA	16
4.1.3	SITUACE PŘED ROKEM 1988	16
4.1.4	SOUČASNÁ ÚPRAVA	17
<u>5</u>	<u>ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ A JEHO SPECIFIKA</u>	17
5.1	ÚLOHA POJIŠTĚNÍ V ZEMĚDĚLSTVÍ	17
5.2	POJIŠTĚNÍ PLODIN	18
5.2.1	DRUHY PLODIN	18
5.2.2	POJISTITELNÁ RIZIKA	19
5.2.3	POJISTNÉ	21
5.3	POJIŠTĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT	21
5.3.1	DRUHY HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT	21
5.3.2	POJISTITELNÁ RIZIKA	22
5.3.3	POJISTNÉ	22
5.3.4	KRYTÍ NÁKAZ	23
5.4	POJIŠTĚNÍ LESŮ	23
5.4.1	POJISTNÁ OCHRANA	23
5.4.2	POJISTNÉ	23
5.5	ŠKODA NA ZEMĚDĚLSKÉM POJIŠTĚNÍ	23
5.5.1	PŘEHLED PRACÍ SOUVISEJÍCÍCH S PĚSTOVÁNÍM CHMELE	23
5.5.2	PŘEDPOKLÁDANÉ VÍCENÁKLADY NA CHMELNICÍCH POŠKOZENÝCH VICHŘICÍ, NEBO KRUPOBITÍM	25
<u>6</u>	<u>ANALÝZA TRHU ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ</u>	28

6.1	ČESKÁ POJIŠŤOVNA A. S.	29
6.2	POJIŠŤOVNA GENERALI	37
6.3	POJIŠŤOVNA ÁGRA	41
6.4	HASIČSKÁ VZÁJEMNÁ POJIŠŤOVNA A.S.	45
6.5	VYHODNOCENÍ CHARAKTERISTIKY ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ JEDNOTLIVÝCH POJIŠŤOVEN	47
6.6	PODPORA ZEMĚDĚLSKÉHO POJIŠTĚNÍ ZE STRANY STÁTU	51
7	<u>ZÁVĚR</u>	<u>53</u>
8	<u>SEZNAM LITERATURY</u>	<u>55</u>

1 Úvod

V posledních letech došlo k velkému zhoršení klimatických podmínek na celém světě. Toto zhoršení přineslo ohromné množství nejrůznějších pohrom pro celý svět. Výjimku netvoří ani Česká republika. Vlivem různých rizik došlo a dochází k obrovským škodám na majetku (např. povodně v roce 2002, vichřice Kiril v roce 2007 a vichřice s krupobitím v létě 2009).

Zemědělství bylo vždy odvětví ekonomiky s velkým rizikem v souvislosti s přírodními pohromami. Vzniklé škody na zemědělské výrobě mohou dosáhnout katastrofických rozměrů. Důležité je si uvědomit, že vzniklé škody postihnou nejen zemědělce, ale i daný stát, který vzniklý problém musí posléze řešit. Zemědělství představuje obrovské aktivum pro každého jedince, ať už se díváme pohledem lidí, kteří jsou v zemědělství zaměstnáni, a nebo z pohledu produkce základních surovin pro zajištění obživy celého obyvatelstva.

Velmi významnou roli v zemědělství hraje počasí. Působení přírodních živlů na rostlinnou výrobu je potřebné, ale v extrémních případech je ničující. Proto můžeme říci, že projevy počasí prospívají pěstovaným plodinám pouze v omezeném množství, ve vhodné formě a dobrém načasování.

Živočišná výroba s sebou nese zase různé výskyty infekčních nemocí a různých nákaz, typu BSE, kulhavka, ptačí a prasečí chřipka a slintavka. Tyto nákazy mohou být pro zemědělce velice nebezpečné až likvidační, poněvadž mohou zasáhnout celé skupiny a chovy zvířat.

Jedinou možnou odpovědí na zmíněná rizika je pouze zemědělské pojištění. Zemědělské pojištění je důležitým nástrojem, který podporuje ekonomiku zemědělské výroby a dokáže zajistit pokračování zemědělské výroby i v případě nečekaných událostí a pohrom.

Velice důležitým prvkem v rámci zemědělského pojištění je role státu. Ten by měl aktivně pomoci při hledání řešení, která by vedla k účinné ochraně zemědělců a jejich výroby.

Téma bakalářské práce jsem si zvolila s ohledem mého zájmu o klimatické změny na zeměkouli a dopad živelných katastrof na zemědělskou výrobu. Také již několik let v rámci letní brigády a školní praxe získávám informace v pojišťovacím makléřství Inpol a.s., kde se problematikou pojištění zemědělské výroby zabývám.

V první části své práce pohovořím o historii zemědělského pojištění a o tom, co pojištění vlastně představuje, v druhé části se zaměřím na právní úpravu pojištění, dále na zemědělské pojištění a jeho specifika. Poslední část bakalářské práce je zaměřena na jednotlivé pojišťovny, které v České republice nabízejí zemědělské pojištění. Zaměřím se na nabídku jejich produktů.

Touto prací poskytnu jednoduchou orientaci v zemědělském pojištění a také nabídky a služby jednotlivých pojišťoven, které se v České republice zemědělským pojištěním zabývají.

2 Cíl práce a metodika

Tato práce se zabývá problematikou pojištění se zaměřením na pojištění v zemědělství. Cílem práce je nejprve obecně shrnout základní pojmy z oblasti pojišťovnictví a objasnit jeho funkci. Dále je již pozornost věnována zemědělskému pojištění a jeho specifikům. Práce si klade za cíl zejména popsat trh zemědělského pojištění a vyhodnotit charakteristiku zemědělského pojištění v jednotlivých pojišťovnách.

Úvodní kapitola práce zmiňuje historii zemědělského pojištění, popisuje formy pojišťovnictví, a to formu smluvní povinnou, smluvní zákonnou a dobrovolnou. Dále vymezuje obecné pojmy z oblasti pojišťovnictví a poskytuje právní úpravu pojištění. Vysvětluje legislativní rámec, legislativní úpravu, situaci před rokem 1988 a současnou úpravu.

Další kapitola charakterizuje specifika zemědělského pojištění, a to pojištění plodin, zvířat a lesů. Uvádí druhy plodin a zvířat, rizika, výši pojistného a u zvířat krytí nákaz a také příklad škody na chmelu.

Následující kapitola se zaměřuje na analýzu trhu zemědělského pojištění. Popisuje, jaké pojišťovny tento druh pojištění nabízí, jaké produkty pojišťují, pojistná nebezpečí a výši pojistného. Poslední část této kapitoly srovnává jednotlivé produkty pojišťoven v tabulce, charakterizuje likvidaci pojistných událostí dle likvidátorů a uvádí tabulky a grafy přijatého pojistného v uvedených pojišťovnách a zmiňuje se o podpoře státu.

Tato studie je vypracována s využitím softwaru MS Word a MS Excel, které tvoří součást kancelářského balíku MS Office 2007.

Jako podklad práce slouží odborná literatura, informační brožury a dále údaje zveřejněné na internetových stránkách jednotlivých pojišťoven. Rovněž byly využity informace získané konzultací se zaměstnanci pojišťoven. V České pojišťovně proběhly konzultace s Ing. Vlastou Nutrovou, Ing. Alenou Málkovou, Ing. Jiřím Havelkou a Judr. Liborem Šafránkem. V pojišťovně Agra konzultace proběhly s Jiřinou Krajíčkovou.

3 Pojem pojištění a jeho funkce

3.1 Historie pojištění a pojišťovnictví

V období feudalismu bylo obyvatelstvo Českých zemí zasáhnuto zejména vykořisťováním daného společenského zřízení, četnými morovými ranami a také působením přírodních živlů. Tyto důsledky měly za následek začátek fungování obchodnické gildy a řemeslnických cechů. Na venkově fungovala vzájemná výpomoc, která byla doplňována pomocí nadřízené vrchnosti.

Se začátkem novověku bylo zřejmé, že zmiňované formy pomoci nejsou dostatečné, a z toho důvodu začaly vznikat instituce, které svým členům poskytovaly pomoc i v případě kritických životních situací. O pojmu novodobých pojišťoven hovoříme od vlády Marie Terezie. Avšak neporozumění mezi snahami císařovny a jejího syna na straně jedné, a stavy na straně druhé potlačilo rozvoj pojišťovnictví v monarchii natolik, že zřizování soukromých pojišťoven bylo odsouhlaseno až císařským patentem v roce 1819.

První česká vzájemná pojišťovna se sídlem v Praze byla založena v roce 1827. Postupem času vytříbila i služby, které sloužily i na ochranu méně majetným vrstvám obyvatelstva měst a venkova. Pražská městská pojišťovna byla založena v roce 1865 majiteli největších nemovitostí v Praze. Tato pojišťovna byla velmi prosperující.

V roce 1872 byla založena první Česká profesionální zajišťovací banka v Praze. Tato zajišťovna se po určitou dobu nacházela na předním místě rakousko-uherských zajišťoven a navázala rozsáhlé mezinárodní kontakty.

První česká akciová pojišťovna byla založena koncem 19. století z podnětu České průmyslové banky. V roce 1910 byla v Praze založena akciová společnost Patria. Tato společnost sloužila k pojišťování proti úrazům, vloupání a povinného ručení.

Od počátku 20. století v pojišťovnictví nastal určitý zakladatelský ruch. Ten ustal v letech první světové války. Nové válečné podmínky přinesly to, že se existující pojišťovny těžce, ale nakonec poměrně úspěšně musely vypořádat s novými válečnými podmínkami.

Jejich představitelé začali postupně vytvářet podmínky pro rozvoj českého pojišťovnictví, pro rozvoj českého pojišťovnictví po porážení Rakousko-Uherska.

Rozpad této říše přinesl nové řešení otázek soukromého pojištění. Nejprve se musela nastolit právní úprava vztahů mezi místními a zahraničními pojišťovnami. Sem patří Římská dohoda z roku 1922 a také zvláštní články o pojišťovnictví v mírových smlouvách Rakouska a Maďarska. Nejstarší a také hospodářsky nejsilnější pojišťovny mezi které patřila pojišťovna Slavia, První česká vzájemná pojišťovna, Moravsko-slezská vzájemná pojišťovna a Asekurační spolek průmyslu cukrovarnického, měly hlavní postavení na novém československém trhu.

Pohraniční území Čech a Moravy se připojilo k Německé říši po mnichovském diktátu. Vznikaly organizační problémy v pojišťovnictví. České pojišťovny působící v pohraničí musely postoupit svoje pojistné kmeny říšskoněmeckým nebo sudetským pojišťovnám. Některé říšskoněmecké pojišťovny rozšiřovaly svou činnost v období protektorátu. V roce 1945 ustupovala válečná fronta, od východu se začalo obnovovat Československo a také soukromé pojišťovnictví.

Od počátku roku 1945 byla zajišťována pojistná ochrana československým pojišťovnictvím téměř na všech oblastech lidské společnosti. Spolupracovalo se se zahraničními pojišťovnami a zajišťovnami. Zabezpečovaly se potřeby vývozu do zahraničí a pojistné krytí námořní a letecké dopravy. Ve spolupráci se zahraničními pojišťovnami a zajišťovnami se zabezpečovaly i potřeby vývozu do zahraničí a pojistné krytí námořní a letecké dopravy. Dekret prezidenta republiky č. 103/1945 Sb., o znárodnění soukromých pojišťoven přerušil tento vývoj.

Začaly se znárodnovat pojišťovny, pojišťovací spolky a i zastoupení zahraničních reprezentací. První česká zajišťovací banka, která sídlila v Praze, provozovala zajištění spolu s ještě dalšími pěti pojišťovnami.

S uskutečněním komunistického převratu v únoru 1948 se v Československu realizoval model sovětského pojišťovnictví. Československá pojišťovna přestala být národním podnikem podle zákona č. 85/1992 Sb., a změnila se ve státní pojišťovací ústav s názvem Státní pojišťovna.

Od 1. ledna 1969 vznikly dva samostatné pojišťovací ústavy. První byla Česká státní pojišťovna se sídlem v Praze a druhá byla Slovenská státní pojišťovna se sídlem v Bratislavě.

Po pádu komunistického zřízení vznikly změny i v pojišťovnictví. Česká státní pojišťovna se začala z důvodu nutné transformace přeměňovat nejprve na

státní podnik a poté na akciovou společnost. Také začaly působit kromě domácích pojišťoven i pojišťovny zahraniční.

1. dubna 2000 začal platit zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, který upravoval podmínky provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti a dohled nad provozováním pojišťovací a zajišťovací činnosti a penzijního připojištění v souladu s právem Evropských společenství.

3.2 Co je pojištění

3.2.1 Pojem pojištění

Pojištění je nejobvyklejší způsob zajištění rizika na základě pojistné smlouvy. Vytváří finanční rezervu sloužící k úhradě potřeb nebo škod, které vzniknou pojištěním z nahodilých událostí. Tato rezerva vznikne z prostředků pojištěných subjektů, tedy z pojistného, které je cenou za poskytované služby.[4]

Ekonomický subjekt má dvě možnosti, jak se finančně vyrovnat s nahodilými událostmi. Může je krýt z vlastních zdrojů (samopojištěním), nebo může využít pojištění (přesun rizika na instituci provozující pojištění). Z tohoto hlediska je pojištění nástroj finanční eliminace negativních důsledků nahodilosti. Pojištění nemůže ovlivňovat výskyt náhodných událostí (pomocí pojištění lze finančně nahradit ztráty vzniklé při realizaci čistých rizik). Z pohledu finanční kategorie představuje pojištění tvorbu, rozdělování a užití pojistného fondu k úhradě peněžních potřeb ekonomických subjektů, které jsou v jednotlivých případech výskytu náhodné vcelku odhadnutelné.[1]

Pojem potřeby v jednotlivých případech výskytu náhodné vcelku odhadnutelné znamená, že jde o potřeby:

- které jsou peněžně ocenitelné, a to jak potřeby konkrétní, které lze přímo peněžně vyčíslit, tak potřeby abstraktní, které nelze bezprostředně peněžně vyčíslit (k ohodnocení dochází dopředu sjednanou velikostí krytí)
- u kterých platí, že pro jednotlivý subjekt je problematický odhad toho, zda dojde k nahodilé události (zda bude vystaven realizaci příslušného rizika) a jak velké příslušné potřeby vzniknou (jak velká škoda bude nahodilou událostí způsobena), ale vcelku (pro větší počet účastníků) lze odhadnout výskyt a rozsah nahodilých událostí pomocí statistických propočtů (počtu pravidelnosti). [1]

- Rozeznáváme následující formy pojištění: smluvní pojištění dobrovolné, smluvní pojištění povinné a zákonné pojištění.[4]

3.2.2 Smluvní pojištění dobrovolné

Smluvní pojištění dobrovolné je nejstarší a nejobvyklejší způsob pojištění. Vzniká a trvá na základě pojistné smlouvy a rozhodující je vůle smluvních stran (smluvní volnost, rovnost). [4]

3.2.3 Smluvní pojištění povinné

Toto pojištění má specifika taková, že se v pojistné smlouvě lze výjimečně odchýlit od zákona, povinnost pojistitele plnit, i za škody způsobené úmyslně, pojistitel nemůže odmítnout pojistné plnění.[4]

V případě zájmu společnosti na pojistné ochraně určitého rizika, ochrana proti následkům činností, které jsou zdrojem vyššího rizika, jistější možnost úhrady škod poškozeným, kdy odpovědná osoba nemá dostatek prostředků k úhradě, nejčastěji v oblasti podnikání u vybraných profesí.[4]

3.2.4 Zákonné pojištění

Zákonné pojištění je ve světě méně obvyklé, je zaváděno z obdobných důvodů jako povinné smluvní pojištění. Vzniká automaticky přímo ze zákona, dojde-li ke skutečnosti, s níž zákon vznik pojištění spojuje. Trvá po celou dobu existence této skutečnosti, a to bez ohledu na vůli účastníků, bez pojistné smlouvy bez ohledu na ne/zaplacení pojistného. Nezaplacení pojistného však má negativní vliv pro toho, kdo nezaplatil. Také je toto pojištění pro případ odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.[4]

Základní členění pojištění upravuje zejména pojištění majetku, osob a odpovědnosti za škodu.

3.3 Vymezení základních pojmů z oblasti pojištění a pojišťovnictví:

- Pojištění riziková – v rámci kterých platí podmíněná návratnost finančních prostředků daná vznikem pojistné události. U těchto pojištění není jasné, zda pojistná událost jednoznačně vznikne. Jestliže k pojistné události nedojde během trvání pojištění, pojišťovna neposkytuje pojistné plnění. Počet pojistných událostí během trvání pojištění není omezený. Pojistné se vlastně během pojistného období v pojišťovně při provozování pojištění spotřebuje na pokrytí rizik (výplatu pojistného plnění).[1]
- Pojištění rezervotvorná – v rámci kterých se vytváří rezerva na výplatu sjednaných pojistných plnění v budoucnosti. V těchto pojištěních se pojistné plnění vyplatí (až na určité výjimky) vždy.[1]
- Pojištění životní – kryjící životní rizika, tj. riziko úmrtí a riziko dožití.[1]
- Pojištění neživotní – zahrnující krytí celé řady druhů neživotních rizik (například úraz, nemoc, požár, odpovědnost, odcizení, apod.).[1]
- Pojistné riziko – souhrn rizik krytých příslušným druhem pojištění tak, jak jsou převzata pojišťovnou.[1]
- Pojistný kmen – souhrn pojistných smluv, které pojišťovna v rámci určitého druhu pojištění spravuje.[1]
- Pojistný fond – peněžní rezervní fond, který se tvoří a rozděluje na základě tzv. pojistné metody.[1]
- Pojistná metoda tvorby a rozdělování peněžního rezervního fondu má svá specifika v přístupu k tvorbě rezervního fondu i v rozdělování tohoto fondu.[1]
- Pojistná částka – nejvyšší dohodnuté pojistné plnění z pojistné události s tím, že výše pojistné částky nemá být vyšší než pojistná hodnota.[1]
- Pojistná hodnota – nejvyšší možná majetková újma, která může v důsledku pojistné události nastat (nová věc =pořizovací cena, starší věc=obecná cena).[1]
- Podpojištění – pojistná částka je nižší než pojistná hodnota.[1]
- Přepojištění – pojistná částka je vyšší než pojistná hodnota.[1]
- Pojistné plnění – náhrada pojistitele v případě, že dojde k pojistné události.[1]

- Pojistné – cena za poskytovanou pojistnou ochranu, úplata za přenesení negativních finančních důsledků nahodilosti z jednotlivých subjektů na pojistitele.[1]
- Pojistitel – právnická osoba, která má právo provozovat pojištění, tj. pojišťovna případně jiná instituce, které bylo uděleno povolení k provozování pojištění.[1]
- Pojistné podmínky – obsahují právní úpravu určitého pojistného produktu.[1]
- Všeobecné pojistné podmínky – pojistné podmínky pro určitý druh pojištění. Všeobecné pojistné podmínky určují charakteristiku pojmu pojistná událost (vymezení rizik krytých v rámci daného pojistného produktu včetně výčtu výluk z pojištění), způsob uzavření pojistné smlouvy, začátek, dobu trvání a ukončení pojištění, výluky z pojištění, předmět pojištění, podmínky poskytování a způsob propočtu velikosti pojistného plnění. Jsou součástí pojistné smlouvy.[1]
- Zvláštní pojistné podmínky – konkrétní pojistné podmínky pro dané pojištění, konkretizují všeobecné pojistné podmínky. Zvláštní pojistné podmínky jsou dohodnuty v pojistné smlouvě.[1]
- Pojistná doba je doba, na kterou je sjednáno pojištění (v pojistné smlouvě). Pojištění může být sjednáno na dobu určitou, tzn. že je stanoven termín konce platnosti pojistné smlouvy (například dosažení 18 let věku pojištěné osoby) nebo je pevně stanovena délka platnosti pojistné smlouvy (například na 5 let). Pojištění může být sjednáno také na dobu neurčitou.[1]
- Pojistná smlouva – představuje právní dokument, který završuje dvoustranný právní akt, na jehož základě vzniká smluvní pojištění fyzických a právnických osob. Pojistná smlouva se vyhotovuje v písemné formě podle platných právních předpisů. Vyjadřuje konkrétní pojistné podmínky a podmínky realizace pojištění. Dohodnuté podmínky jsou závazné pro pojišťovnu i pro druhou stranu. V některých případech vzniká pojištění i bez písemné pojistné smlouvy. Jde o zákonná pojištění a o pojištění, které mají krátkodobý charakter (např. pojištění při přepravě zboží – tzv. známkové pojištění, kdy dokladem o sjednání a zaplacení pojištění je pojišťovací známka na dokladu o přepravě zboží). Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění, pokud nastane nahodilá

událost, která je ve smlouvě podrobně specifikovaná. Pojistník, který s pojistitelem pojistnou smlouvu uzavřel, se v pojistné smlouvě zavazuje platit pojistné za poskytovanou pojistnou ochranu za stanovených podmínek. Součástí pojistné smlouvy jsou pojistné podmínky (všeobecné pojistné podmínky, zvláštní pojistné podmínky). V pojistné smlouvě je konkrétně uveden druh pojištění, na který se pojistná smlouva vztahuje, předmět tohoto pojištění, charakteristika rizik, která jsou daným pojištěním kryta, výše a způsob placení pojistného, způsob stanovení pojistného plnění nebo výše pojistného plnění a sjednaná spoluúčast.[1]

- Spoluúčast – je částka, kterou se podílí oprávněná osoba na pojistném plnění při každé pojistné události.[4]
- Pojistník – osoba (fyzická nebo právnická), která uzavřela pojistnou smlouvu s pojistitelem a která se ve smlouvě zavázala platit pojistné za pojistnou ochranu.[1]
- Pojištěný – osoba, na jejíž majetek, odpovědnost za škody, život nebo zdraví se pojištění vztahuje. Osoba, které vzniká na základě uzavřené pojistné smlouvy právo na pojistné plnění, a to bez ohledu na to, zda pojištění sjednala sama, nebo jiná osoba (pojistník).[1]
- Obmyšlený – osoba, ve prospěch které bylo vyplaceno pojistné plnění v případě úmrtí pojištěného (v pojištěních, kde je kryto riziko úmrtí).[1]
- Pojistitel – právnická osoba, která má oprávnění provozovat pojištění, tj. pojišťovna případně jiná instituce, které bylo uděleno povolení k provozování pojištění.[1]
- Oprávněná osoba – osoba, které vzniklo právo na pojistné plnění[1]

4 Právní úprava pojištění

4.1 Všeobecná právní úprava pojištění

4.1.1 Legislativní rámec

V první části se zabýváme legislativním rámcem upravujícím činnost subjektů provádějících pojišťovací činnosti.

Tímto rámcem je vymezeno, kdo může tuto činnost provozovat, podmínky provozování, podmínky pro získání oprávnění, vymezení subjektů, které mohou v pojišťovnictví vystupovat (např. pojišťovna, zprostředkovatel, likvidátor, dozorový orgán), zkoušky. Tento rámec je vymezen zákonem o pojišťovnictví č. 363/1999 Sb., zákonem o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí č. 38/2004 Sb. a předpisy EU (např. bloková výjimka, na jejímž základě si pojišťovny mohou měnit informace o klientech).

4.1.2 Legislativní úprava

V druhé části jde o legislativní úpravu pojistného vztahu. Jde o úpravu podmínek typů pojištění, podmínky vzniku a zániku pojištění, definice a vymezení pojmů. Základní předpis upravující tento rámec je dán zákonem č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě, Občanským zákoníkem (zákon č. 40/1964 Sb.) a dalšími předpisy např. zákonem č. 168/1999 Sb. upravujícím odpovědnost z provozu vozidel a vyhláškou č. 125/1993 Sb., která stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. V tomto rámci je potřeba rozlišovat úpravu pojištění do 1. 1. 2005, kdy bylo pojištění upraveno jen Občanským zákoníkem. Pojištění sjednané do tohoto data se řídí původním předpisem, a to Občanským zákoníkem, stejně tak jako nároky z nich vzniklé, podle tehdy platné právní úpravy. Pojištění sjednané po tomto datu se řídí zákonem č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě a dalšími předpisy.

4.1.3 Situace před rokem 1988

Při této příležitosti je vhodné připomenout, že v dobách plánovaného hospodářství (před rokem 1988) bylo pojištění upraveno vyhláškami, kdy pojistné podmínky byly vždy vydány vyhláškou ministerstva financí jako závazný právní předpis.

Např. můžeme zmínit vyhlášku č. 161/1975 Sb., doplněné vyhláškou č. 161/1979 Sb., kterou se řídilo pojištění socialistických zemědělských organizací tzv. komplexní pojištění úrody a bylo povinné a o vyhlášce č. 179/1982 Sb. o pojistných podmínkách odpovědnosti organizací.

4.1.4 Současná úprava

Současná úprava je založena na tom, že zákonem o pojistné smlouvě jsou dána základní pravidla a principy pojištění. Každá pojišťovna si tvoří všeobecné a doplňkové pojistné podmínky. Česká národní banka jako dozorový orgán již tyto všeobecné a doplňkové pojistné podmínky nepovoluje a dopodrobna je nezkoumá.

5 Zemědělské pojištění a jeho specifika

V současné době se pojištění zemědělských rizik řadí dle přílohy Zákona č. 363/1999 Sb. o pojišťovnictví do odvětví neživotního pojištění a spadá do pojištění škod na majetku.[5]

5.1 Úloha pojištění v zemědělství

Živočišná a rostlinná výroba představuje velmi specifickou oblast podnikání, se kterou jsou spojena určitá rizika. Pro tato rizika byly vytvořeny speciální pojistné produkty, které podnikatelům v této oblasti poskytují kvalitní pojistnou ochranu. Z důvodu toho, že se neustále objevují nová rizika a požadavky zemědělců, pojišťovny tuto pojistnou ochranu neustále rozšiřují. V současné době jde hlavně o to, aby nebyl rozvoj zemědělského pojištění podceněn, protože efekt ze zavedených opatření se dostaví s určitým časovým zpožděním.[5]

Systém zemědělského pojištění může plnit v rámci státu několik funkcí. Mezi základní funkce patří:

- systém zemědělského pojištění se státní účastí umožňuje realizovat sociální provázanost a stabilitu na venkově
- umožňuje vyplácení kompenzací k udržení příjmů a zachování životaschopnosti podnikatele v zemědělské výrobě
- systém zemědělského pojištění je společensky prospěšný tím, že redukuje rizika spojená se zemědělskou výrobou a tím zemědělcům zaručuje stabilní finanční příjmy

- tyto příjmy následně zabezpečují venkovské obyvatelstvo
- další funkcí pojištění je, že zajišťuje finanční solventnost podnikatele a může sloužit jako záruka při různých žádostech o úvěry nebo dotace[5]

Zemědělské pojištění zavádí do zemědělství funkční, objektivní a aktivní nástroj stability v oblasti zemědělského podnikání. Tím se diverzifikuje míra rizika u pojištění, kterou by jinak nesl zemědělec sám a umožňuje mu tím pokračovat v podnikatelské činnosti i za předpokladu, že nastala situace, která mohla způsobit i totální výpadek v produkci. Je ve společenském zájmu podporovat a dále rozvíjet systém zemědělského pojištění jak u nás, tak na celosvětové úrovni, vzhledem k výše uvedeným důvodům. Čím méně přírodních katastrof a nepředvídatelných událostí, tím je větší stabilita produkce v zemědělské výrobě a v celém národním hospodářství.[5]

Pojištění je pro podnikatele v zemědělství asi ten nejlepší způsob vyrovnání se s rizikem. O riziko případné ztráty se dělí zemědělec s pojišťovací institucí.

Při pojišťování zemědělských podniků jsou vedle druhů pojištění, které se uplatňují v rámci podnikatelské sféry (pojištění majetku věcí movitých a nemovitých, technických rizik, motorových vozidel, POV a pojištění odpovědnosti za škodu), využívány specifické druhy pojištění. Jedná se o pojištění plodin a pojištění hospodářských zvířat a lesů. Pojištění v oblasti rostlinné a živočišné produkce představuje krytí rizik, která mají specifický charakter. Proto i státy často ve vztahu k jiným oblastem podnikání odlišně přistupují ke krytí těchto rizik. Speciálními typy zemědělského pojištění se budeme zabývat podrobněji.[5]

5.2 Pojištění plodin

5.2.1 Druhy plodin

Pojištění plodin kryje rizika majetkových škod na rostlinné produkci, které vznikly v důsledku působení souboru nenadálých živelných vlivů. Z hlediska zemědělského pojištění za plodiny považujeme: plodiny pěstované na orné půdě jako jsou obilniny, luskoviny, olejniny atd., trvalé travní porosty, konzumní zelenina, vinná réva, chmel, ovoce, okrasné rostliny, přadné rostliny – len, konopí, také můžeme pojistit rostliny pěstované ve sklenících a fóliovnících. Za plodiny se nepovažují lesní porosty a školky.[5]

Plodiny lze pojistit buď jednotlivě, nebo všechny plodiny z pojištěné skupiny na celé výměře, které jsou určeny ke sklizni v daném roce.[5]

5.2.2 Pojistitelná rizika

K pojistitelným rizikům v oblasti pojištění plodin zejména patří:

- krupobití - nejčastěji používanou podobou pojištění plodin a zemědělci nejvyhledávanější, je tzv. krupobitní pojištění, které kryje riziko zničení nebo poškození plodin krupobitím. Pojišťovny se na něj zaměřují z důvodu snadné prokazatelnosti a nezaměnitelnosti škod způsobených tímto rizikem s jinými škodami na plodinách. Krupobití dokáže během okamžiku doslova sklidit úrodu. Intenzita krupobití a četnost výskytu rostou. Prodlužuje se i interval výskytu krupobití. Dříve byla sezóna krupobití od června do srpna, dnes se první krupobití objevuje již v dubnu a poslední v září. Téměř každý rok způsobí krupobití v jeden den škody za několik desítek milionů Kč. Například v létě roku 2000 způsobilo krupobití dne 21. srpna ve středočeském a východočeském regionu škody za 140 milionů Kč a to již byla velká část polních plodin sklizena.[5]
- pojištění proti vybraným rizikům, které vedle rizika krupobití kryje ještě další rizika jako například povodeň, vichřice, jarní mráz. Tento druh pojištění plodin kryje přibližně 25% rizik ohrožujících pěstování plodin.[1]
- požár
- sesuv půdy

Za nejrozšířenější podobu krytí rizik spojených s rostlinnou produkcí lze považovat tzv. pojištění úrody plodin, které kryje finanční ztráty na produkci rostlinné výroby, které vznikly v důsledku působení celého souboru vlivů. Základem pro posuzování škody je konečný finanční výsledek rostlinné výroby zemědělského podniku. Nezajišťuje se vliv každého jednotlivého rizika na produkci plodin, ale bere se v úvahu souhrn vzájemně působících vlivů. Při uplatnění této podoby pojištění plodin je třeba řešit tyto otázky:

1. způsob krytí škod na rostlinné produkci: buď je možné uplatnit pojištění celkové úrody (protože se v tomto případě pojišťuje rostlinná produkce jako celek, neúroda a případná nadúroda u jednotlivých druhů rostlin se kompenzují), nebo pojištění úrody jednotlivých plodin (pojištění kryje škody při pěstování jednotlivých plodin),
2. volba souměřitele – stanovení normální velikosti úrody, která je důležitá pro stanovení velikosti pojistné částky a následně pojistného plnění,
3. stanovení vhodné spoluúčasti [1]

V podmínkách České republiky se v současné době uplatňuje vedle krupobitního pojištění i pojištění v podobě pojištění plodin proti vybraným rizikům. V pojištění plodin je poměrně ve vysoké míře obvyklé uplatňování spoluúčasti s ohledem na dosažení zainteresovanosti zemědělských podniků na co nejnižších škodách. [1]

Státy v řadě případů přistupují k určité podpoře krytí rizik v rámci rostlinné produkce. Podpora může mít podobu: zřízení fondu nepojistitelných škod, státní pojištění úrody, povinné pojištění plodin, příspěvek státu na pojistné pojištění plodin. V České republice je v současné době uplatňována podpora pojištění plodin v rámci podpory zemědělského podnikání prostřednictvím dotace na pojistné v rámci pojištění plodin. [1]

V pojištění plodin existují také rizika, která nelze pojistit. Patří sem zejména sucho, škůdci, komerční rizika, trvalý déšť při sklizni, krádeže z polí nebo vandalismus. Nepojistitelná jsou zejména z důvodu, že nemůžeme přesně stanovit výši škody a jsou omezené informace pro kalkulaci míry rizika.

5.2.3 Pojistné

Stanovení výše pojistného ovlivňuje: celková pojištěná plocha, hektarový výnos jednotlivých pojištěných plodin, škodní průběh subjektu, který se pojišťuje, výše smluvené spoluúčasti, frekvence a intenzita škod v dané oblasti.[5]

Pojistné vždy počítáme za kalendářní rok a to i v případě, že se pojišťuje například jeden měsíc v roce. Státy včetně ČR v řadě případů přistupují k určité podpoře krytí rizik v souvislosti s rostlinnou produkcí. Tato podpora má nejčastěji podobu: státní pojištění úrody, povinné pojištění úrody, zřízení fondu nepojistitelných rizik, příspěvek od státu na zaplacené pojistné – nejčastější, tato forma funguje u nás.[5]

5.3 Pojištění hospodářských zvířat

5.3.1 Druhy hospodářských zvířat

Pojištění hospodářských zvířat představuje specifický produkt na trhu zemědělského pojištění. Toto pojištění chrání zemědělce, zabývající se živočišnou výrobou před ztrátami vzniklými v důsledku uhynutí, utracení nebo nucené porážky jím chovaných zvířat.

V posledních letech se u nás objevovaly a objevují různé nákazy, především slintavka, kulhavka, BSE prasečí a ptačí chřipka. Na našem území se také vyskytuje klusavka ovcí.

Nákazy se celosvětově sledují, protože jejich případné rozšíření by mohlo vést ke katastrofě celosvětového měřítko. V České republice nákazy mapuje Státní veterinární správa. [5]

Nákazy jsou ve Veterinárním zákoně rozděleny na nebezpečné a velmi nebezpečné. Pro chovatele mohou mít tyto nákazy nedozírné následky. Následky také bývají pro chovatele větší a dlouhodobější, než je tomu u rostlinné produkce. Důvodem je, že chovy některých zvířat se tvoří několik let, zatímco v případě škod na rostlinné produkci stačí většinou poškozené plochy jen znovu zasít a osázet. Z těchto důvodů je pojištění hospodářských zvířat v ČR celkem rozsáhlé a propojištěnost se pohybuje kolem 80%. [5]

Skupiny hospodářských zvířat z hlediska zemědělského pojištění: skot, prasata, ovce, kozy, hrabavá a vodní drůbež včetně vajec v líhni a jednodenní drůbeže, farmové chovy jelena, daňka, muflona, kamzíka, pštrosů atd., králíci, včely, ryby.[4]

5.3.2 Pojistitelná rizika

Vedle tohoto pojištění hromadných škod se uplatňuje i pojišťování jednotlivých hospodářských zvířat, která se chovají ke specifickým účelům, např. závodní koně. V dnešní době, nejvíce v Praze je rozšířené tzv. pojištění domácích mazlíčků (psů a nově koček).

Pojišťovny zde využívají princip pojištění na plnou hodnotu, kde se zvířata oceňují individuálně pojistnými částkami. Na základě těchto pojistných částek, druhu zvířete a jeho použití se individuálně stanoví výše pojistného.[5]

Pojištění hospodářských zvířat kryje škody způsobené uhynutím, utracením nebo nutnou porážkou v důsledku těchto rizik: nebezpečných nákaz (BSE, slintavka, klusavka, kulhavka, mor prasat, cholera drůbeže, ptačí a prasečí chřipka), ostatních hromadných onemocnění jak infekčního tak parazitárního původu, živelných pohrom (požár, povodeň, záplava, vichřice), zasažení zvířete elektrickým proudem, přerušení dodávky elektrického proudu, otravy jedovatými látkami.[5]

U vybraných skupin hospodářských zvířat lze rozšířit pojistitelná rizika např. o neinfekční nemoci, úrazy, porodní škody nebo zmetání (potrat před ukončením březosti).

K nepojistitelným rizikům v živočišné výrobě se řadí cenová rizika, vandalismus nebo škody způsobené chovatelem.[5]

5.3.3 Pojistné

Stanovení výše pojistného ovlivňuje: druh pojištěného zvířete, počet kusů stáda, stanovená pojistná částka, zvolený druh pojistné ochrany, výše spoluúčasti.[5]

5.3.4 Krytí nález

S ohledem na rozsáhlou škodu v souvislosti s realizací rizika nález, komerční pojišťovny často zvažují krytí rizik nález, která se v posledních obdobích stávají stále větším problémem. Proto státy v rámci pojištění hospodářských zvířat při krytí nález uplatňují specifické přístupy, které se projevují v oblasti veterinární péče, ale také v oblasti finanční podpory následujícími formami: krytí nálezových škod státem, krytí nálezových škod prostřednictvím nálezových pokladen, komerční pojištění se zárukou státu, podpora komerčního pojištění pomocí příspěvku na pojistné – tento způsob se používá u nás.[1]

5.4 Pojištění lesů

5.4.1 Pojistná ochrana

Pojištění lesů poskytuje zejména ochranu pro případy poškození nebo zničení lesních porostů a školek vlivem požárů nebo krupobití. Pojistnou ochranu je možné rozšířit i na další rizika jako jsou škody způsobené záplavou, povodní, vichřicí nebo sesuvem půdy. V rámci pojištění lesů zatím nelze pojistit riziko vandalizmu a krádeže dřeva.[5]

5.4.2 Pojistné

Výši pojistného u pojištění lesů ovlivňuje: výše zvolené pojistné částky, rozloha lesa, riziko vzniku požáru s ohledem na dřevinnou skladbu lesa, charakter lesa apod.[5]

Státní podpora lesů bohužel není zavedena. Vzhledem k finančně nevyčísitelnému společenskému významu lesů, by bylo potřeba provést tuto změnu. Propojištěnost se v ČR u lesů pohybuje okolo 5%. [5]

5.5 Škoda na zemědělském pojištění

5.5.1 Přehled prací související s pěstováním chmele

Zde uvádím příklad o přehledu prací souvisejících s pěstováním chmele a předpokládanými vícenáklady na chmelnicích poškozených vichřicí, nebo krupobitím.

- Jarní agrotechnika produkčních chmelnic: příprava povrchu chmelnice k řezu – vláčení příčné a podélné ve směru řadů rostlin, řez chmele, zavěšování chmelovodičů, zavádění výhonů – první a druhé opravné zavádění.
- Technologie zpracování půdy chmelnice v době vegetace: plečkování chmelnic – opakovaná kultivace mezičasí podle potřeby – při ulehlém a nebo slitém povrchu půdy a při zaplevelení, přiorávka chmelových řad – provádí se opakovaně dvakrát.
- Výživa a hnojení chmele: jarní přihnojení základními živinami N, P, K, Ca, přihnojování dusíkatými hnojivy v průběhu vegetace – provádí se opakovaně po řezu a před první přiorávkou.
- Letní agrotechnika chmelnic: zavádění odkloněných vrcholů – provádí se ručně pomocí vidliček (2-2,5 m) a nebo s pojízdných hydraulických plošin, postřik herbicidy – provádí se postřik proti plevelům, případně odlišení spodních pater rostlin.
- Ochrana chmele: Peronospora chmelová – provádí se 4 až 5 postřiků dle potřeby, Mšice chmelová – provádí se 1 až 2 postřiky podle výskytu mšice, Svluška chmelová – provádí se 1 až 2 postřiky podle výskytu svlušky, Padlí chmelové – provádí se preventivní postřik a podle výskytu je nutné postřik opakovat, Lalokonosec libečkový, Dřepčík chmelový – provádí se pouze na chmelnicích s výskytem škůdce.
- Sklizeň chmele: mechanizovaná sklizeň
- Práce po sklizni chmele: očištění stropu konstrukce od zbytků chmelovodičů, odstříhání zbytků rév po mechanizovaném strhávání, vyvláčení zbytků rév.
- Technologie zpracování půdy chmelnice v podzimním období: kypření půdy v mezičasí po sklizni, orba chmelnice, periodické hloubkové kypření meziřadí (1 x za 3 roky).[4]

5.5.2 Předpokládané vícenáklady na chmelnicích poškozených vichřicí, nebo krupobitím

Chmelařské oblasti v Čechách jsou situovány do klimatických podmínek, ve kterých se často v průběhu vegetace vyskytují období, které poškozují chmelové porosty jednak silnými větry, nebo krupobitím. Termín výskytu těchto přírodních jevů je ve většině případů v období první a druhé dekády července a to znamená v období fáze pro chmel intenzivního plouživého růstu. V tomto období je nutné na poškozených chmelnicích jak větrem, tak krupobitím provádět pro snížení ztrát na výnosech a kvalitě chmele potřebná opatření, která si oproti tradičním prováděným agrotechnickým zásahům při běžném pěstování chmele vyžadují zvýšené náklady. K tomu účelu je nutné vypracovat podklady pro potřebné vícenáklady, které si vyžadují agrotechnické operace na opravu poškozených porostů.

Potřebné vícenáklady můžeme rozdělit do dvou kategorií: porost poškozený silným větrem – dochází k značnému odklání vegetačních vrcholů od opory růstu – chmelovodičů, porost poškozený krupobitím, při kterém jsou poškozeny (ulámány) vegetační vrcholy včetně pazochů a listové hmoty.[4]

Porost poškozený silným větrem – odklonění vegetačních vrcholů

Při tomto poškození chmelového porostu, kdy jsou silným větrem odkloněny od podpory růstu vrcholy vedených rév je možné přikročit k okamžitému zákroku. Vzhledem k tomu, že je porost v této fázi vegetace již vyšší 4 a více metrů je nutné tuto pracovní operaci provádět pomocí hydraulicky ovládaných plošin traktoru.

Při současném sponu výsadby 260 až 300 cm na 100 cm je na 1 ha zaváděno cca 13-14 000 rév. Při 10% poškození, kdy jsou odkloněny vegetační vrcholy je nutné k chmelovodiči znovu přichytit (zavést na chmelovodič 1 300 až 1400 hlav).

Z hydraulicky ovládané plošiny, na které kromě traktoristy pracují 2 pracovníci je reálná možnost provést tuto pracovní operaci ve výkonu cca 10 kop za 1 hod. V přepočtu na 1 ha chmelnice to tedy činí při 10% poškození - 11 pracovních hodin práce pracovníků na plošině a 5,5 hod práce traktoristy.[4]

Základní kalkulace pro výpočet vícenákladů:

1 hod. pracovníka na plošině	49,-- Kč + 35% odvod	= 66 Kč
1 hod. práce traktoristy	55,-- Kč + 35% odvod	= 74 Kč
1 hod. traktoru		= 350 Kč
Celkem		= 490 Kč

Tabulka 1

Náklady na 1 ha při 10% poškození činí:[4]

Pracovní náklady	5,5 hod. x 2 pracovníci na plošině x 66 Kč/hod	= 72 Kč
Pracovní náklady	5,5 hod. x 1 traktorista x 74 Kč/hod	= 407 Kč
Náklady na traktor	traktor 5,5 hod x 350 Kč	= 1 925 Kč

Tabulka 2

Náklady na dozavádění odkloněných vrcholů je dále nutné přepočítat podle procenta odhadnutého poškození. Při zvýšeném poškození o každých dalších 10 % rostou náklady na dozavádění o 15%. [4]

Porost poškozený krupobitím

Při tomto poškození chmelového porostu nelze provést bezprostředně opravu, ale je nutné cca 5 - 7 dní počkat až poškozený porost zregeneruje. Oprava takto poškozeného porostu spočívá v tom, že jsou ulomené horní vegetační vrcholy nahrazeny zavedením jednoho spodního rostoucího postranního pazochu na chmelovodič, přičemž je druhý postranní pazoch vylomen. Tento pracovní úkon je poněkud zdlouhavější oproti zavedení pouze odkloněného vegetačního vrcholu. Vzhledem k tomu, že je chmelový porost již většinou ve výši 3 m a více, je nutné opravné zavádění provádět z hydraulických nesených plošin na traktoru.[4]

Vynaložené pracovní náklady činí:

Náklady na 1 pracovní hodinu a traktorovou hodinu jsou obdobné jako u předchozího výpočtu. Rozdílná je pouze pracnost při dozavádění poškozených vegetačních vrcholů. Náklady na 1 ha při 50% poškození činí:[4]

Pracovní náklady	13 hodin x 2 pracovníci na plošině x 66 Kč/hod	= 1 760 Kč
Pracovní náklady	13 hodin x 1 traktorista x 74 Kč/hod	= 962 Kč
Náklady na traktor	13 hodin x 350 Kč	= 4 550 Kč
Celkem		= 7 272 Kč

Tabulka 3

Na poškozených chmelnicích krupobitím je nutné k podpoře růstu provést okamžitě přihnojení rychle působícím dusíkatým hnojivem (27% ledek amonný s vápencem) v dávce 2 q na 1 ha. V poraněných pletivech na révě a postranních pazochách může ve větší míře docházet k rozšiřování choroboplodných zárodků různých hub. Je proto nutné provést alespoň jeden ochranný postřik přípravkem uvedeným v metodice ochrany chmele. Pro podporu růstu zelené hmoty můžeme kombinovat ochranný postřik se stimulatorem růstu. Atonik nebo Synergín + listovou výživu.[4]

Vynaložené náklady na ošetření porostu – 1 ha

Přihnojení ledkem:

Pracovní náklady	1,5 hod x 74 Kč	= 111 Kč
Náklady na traktor	1,5 hod x 350 Kč	= 525 Kč
Náklady na hnojivo	2 q x 540 Kč	= 1080 Kč
Celkem		= 1716 Kč

Tabulka 4

Ochranný postřik:

Pracovní náklady	1,5 hod x 85 Kč (11 Kč příplatek)	= 127 Kč
Náklady na traktor	1,5 hod x 350 Kč	= 525 Kč
Náklady na postřik	7,5 kg x 245 Kč	= 1837 Kč
Celkem		= 2489 Kč

Tabulka 5

Listová hnojiva + stimulátor:

Náklady na hnojivo	3 l x 63 Kč	= 189 Kč
Synergín	1,5 l x 175 Kč	= 262 Kč
Celkem		= 451 Kč

Tabulka 6

Vícenáklady na 1 ha poškozené chmelnice krupobitím celkem: 11 928,-- Kč [4]

6 Analýza trhu zemědělského pojištění

Na pojistném trhu České republiky se na zemědělském pojištění podílejí tyto pojišťovny:

- Česká pojišťovna a. s.
- Generali pojišťovna a. s.
- Agra pojišťovna
- Hasičská vzájemná pojišťovna a. s.

6.1 Česká pojišťovna a. s.

Česká pojišťovna a. s. (dále jen ČP) je jako jediná pojišťovna na trhu nepřetržitě již více než 120 let partnerem zemědělců a nabízí jim nejširší nabídku pojistných produktů. V balíčku pojištění zajišťuje komplexní ochranu zemědělského podnikání. Tento balíček obsahuje pojištění plodin, ovoce, vinné révy, chmele, hospodářských zvířat, koní, lesních porostů, lesních školek, majetku, odpovědnosti, motorových vozidel.

Pojištění plodin

U pojištění plodin lze pojistit veškeré plodiny pěstované na orné půdě, trvalé travní porosty, okrasné rostliny, rostliny ve sklenících a fóliovnících.

Pojistná nebezpečí: krupobití, požár, vichřice, záplava, povodeň, sesuv půdy, vyzimování, jarní mráz.

Pojistné: výše pojistného závisí na zvoleném hektarovém výnosu, pojištěné ceně plodin, pojištěné ploše, pojištěných rizicích a vybrané spoluúčasti.

Výhody tohoto pojištění

- sleva za škodní průběh až do výše 40% z ceny pojistného
- sleva za pojištění všech plodin na orné půdě ve výši 10% z ceny pojistného
- volitelný hektarový výnos
- volitelná pojištěná cena plodin
- volitelná spoluúčast
- spoluúčast je počítána z plnění[2]

Pojištění ovoce

Pojistit lze: veškeré ovoce, ovoce pěstované technologií s protikroupovým systémem, školky ovocných dřevin.

Pojistná nebezpečí: krupobití, požár, jarní mráz – určeno pro jablka.

Pojistné: výše pojistného závisí na zvoleném hektarovém výnosu, pojištěné ceně ovoce, pojištěné ploše, pojištěných rizicích a vybrané spoluúčasti

Výhody:

- sleva za škodní průběh až do výše 40% z ceny pojistného
- volitelný hektarový výnos
- volitelná pojištěná cena ovoce
- volitelná spoluúčast
- spoluúčast je počítána z plnění

Extra tip:

- pojištění ovoce výběrové jakosti
- pojištění ovoce pro průmyslové zpracování
- možnost kombinace výše uvedených pojištění
- pojištění různých výnosů a cen v sadech
- snížení pojistného pro výsadby s protikroupovým systémem[2]

Pojištění vinné révy

Pojistit lze: vinnou révu, vinnou révu pěstovanou technologií s protikroupovým systémem, podnožové vinice

Pojistná nebezpečí: krupobití, požár, vichřice, záplava, povodeň, sesuv půdy, jarní mráz, mráz

Pojistné: výše pojistného závisí na zvoleném hektarovém výnosu, pojištěné ceně vinné révy, pojištěné ploše, pojištěných rizicích a vybrané spoluúčasti

Výhody:

- sleva za škodní průběh až do výše 40% z ceny pojistného
- volitelný hektarový výnos
- volitelná pojištěná cena vinné révy
- volitelná spoluúčast
- spoluúčast je počítána z plnění

Extra tip:

- pojištění různých výnosů a cen ve vinohradech
- snížení pojistného pro výsadby s protikroupovým systémem[2]

Pojištění chmele

Pojistit lze: chmel, chmelovou sadbu

Pojistná nebezpečí: krupobití, požár, vichřice, záplava, povodeň, sesuv půdy, jarní mráz

Pojistné: výše pojistného závisí na zvoleném hektarovém výnosu, pojištěné ploše, pojištěných rizicích a vybrané spoluúčasti

Výhody:

- sleva za škodní průběh až do výše 40% z ceny pojistného
- volitelný hektarový výnos
- volitelná pojištěná cena chmele
- volitelná spoluúčast
- spoluúčast je počítána z plnění

Extra tip:

Pojištění různých výnosů a cen ve chmelnicích[2]

Pojištění hospodářských zvířat

Pojistit lze: skot, prasata, drůbež, ovce, kozy, ostatní (např. ryby, jelenovité, exoty).

Pojistné: výše pojistného závisí na počtu pojištěných zvířat, zvolených pojistných částkách, pojištěných rizicích a vybrané spoluúčasti.

Pojistná nebezpečí: pojištění se vztahuje na případy uhynutí, utracení nebo nařízeného porážení nebo nutné (nucené) porážky z důvodu:

- nákazy (např. BSE, ptačí chřipka, slintavka a kulhavka),
- jiných hromadných onemocnění infekčního nebo parazitárního původu
- přerušení dodávky elektrického proudu
- zasažení zvířete elektrickým proudem
- akutní otravy exogenními jedovatými látkami
- přehřátí organismu zvířat (drůbež)
- živelní události (požár, povodeň, záplava atd.)
- jednotlivých škod

Výhody:

- volitelná pojistná částka
- volitelná spoluúčast
- spoluúčast je počítána z plnění

Extra tip:

Připojištění pro případ odcizení – určeno pro skot chovaný na pastvinách[2]

Pojištění koní

Pojistit lze: dostihové koně, sportovní koně, hřebata starší 6 měsíců, plemenné hřebce, plemenné klisny, koně pro práci v lese, užitkové koně (jezdecké a tažné), ostatní lichokopytníky.

Pojistná nebezpečí: pojištění se vztahuje na případy uhynutí a utracení z důvodu:

- nákazy
- úrazu, operace, porodní škody, zmetání
- získané nemoci nebo otravy
- živelní události (požár, povodeň, záplava atd.).

Pojistné:

Výše pojistného závisí na zvolených pojistných částkách, pojištěných rizicích a vybrané spoluúčasti a zvoleném územním rozsahu.

Výhody:

- volitelná pojistná částka
- volitelná spoluúčast
- spoluúčast je počítána z vypočteného plnění

Extra tip:

- doplňkové pojištění plodu a hříběte (plod od 150 dne březosti pojištěné klisny a narozené hříbě do 6 měsíců věku)
- pojištění nákladů na léčení (úrazy, kolikové onemocnění a porodní komplikace)
- pojištění ztráty schopnosti závodit – pro dostihové koně ve věku 2-4 let[2]

Pojištění lesních porostů

Pojistit lze: hospodářské lesy, lesy zvláštního určení (příměstské, rekreační, lázeňské, ochranné apod.)

Pojistná nebezpečí: požár

Pojistné: výše pojistného závisí na zvolených pojistných částkách, ploše pojištěného lesa, dřevinné skladbě a charakteru lesa

Výhody:

- volitelná pojistná částka na ha
- spoluúčast je počítána z plnění

Extra tip:

- připojištění rizika vichřice – určeno pro městské a obecní lesy[2]

Pojištění lesních školek

Pojistit lze: lesní sadební materiál pěstovaný v lesních školkách

Pojistná nebezpečí: kroupy, požár, vichřice, záplava, povodeň, mráz

Výhody:

- volitelná pojistná částka
- volitelná spoluúčast
- spoluúčast je počítána z plnění

Extra tip:

- snížení pojistného pro pojištění nebezpečí mrazu v případě využívání stabilního závlahového systému[2]

Pojištění majetku

V rámci pojistného programu pro zemědělce lze zabezpečit majetek jako budovy, zásoby materiálu, stroje a nářadí v jedné pojistné smlouvě proti jeho poškození, zničení nebo odcizení.

Základní přehled rizik sjednávaných v majetkovém pojištění:

- živelní pojištění (požár, výbuch, blesk, voda, vichřice, tíha sněhu)
- vnitřní poruchy strojů
- mechanické poškození strojů
- nerizikové poškození elektronických zařízení
- odcizení

Před výběrem nejvhodnějšího druhu pojištění je důležité důkladně zvážit, jakými riziky je majetek nejvíce ohrožen.

Hlavním a jediným kritériem by neměla být jen výše placeného pojistného, ale mnohem důležitější by měla být rozvaha o rozsahu krytých rizik a limitech pojistného plnění.

Výhody:

- výběr pojistných nebezpečí a limitů plnění dle individuálních potřeb
- zvýhodněné pojištění nových strojů
- zvýhodněné podmínky pro pojištění staveb a domácností zaměstnanců[2]

Pojištění odpovědnosti

Pojištění odpovědnosti je rozumné uzavřít pro případ, kdy třetí osobě vznikne škoda v souvislosti s vaší podnikatelskou činností. Česká pojišťovna v takovém případě projedná případ s poškozeným a odškodní jeho oprávněné nároky. Dojde-li ke sporu o náhradu škody, bude hájit vaše zájmy.

Příklady škod hrazených z pojištění odpovědnosti za škodu:

- chované zvíře vběhne do silnice a způsobí dopravní nehodu, při které dojde k vážnému zranění řidiče a poškození vozidla
- chované zvíře poškodí ohradník a způsobí škodu na sousedním poli
- z budovy zemědělského družstva spadne střešní krytina a poškodí vůz zaparkovaný u budovy
- na chodníku přiléhajícím k budově zemědělského družstva uklouzne chodec a zraní se
- zaměstnanci jsou ze skříňky odcizeny osobní věci
- zemědělec provádějící postřik pole proti škůdci poškodí postřikem sousední pole
- učně zemědělského učiliště pro praktické výuce zraní chované zvíře[2]

Pojištění motorových vozidel

Flotilové pojištění v České pojišťovně pokrývá širokou škálu rizik spojených s provozováním souboru motorových vozidel. Pro smíšené flotily zemědělců nabízíme kompletní řešení pojištění motorových vozidel, které zároveň ušetří váš čas i peníze.

Výhody:

- výhodné sazby pro zemědělskou techniku včetně přípojných vozidel
- jedna pojistná smlouva na povinné ručení i havarijní pojištění s jednoduchou správou
- ucelená nabídka pojištění se zaměřením na skladbu flotily pro zemědělce
- souhrnné vyúčtování pro celý soubor vozidel
- individuální slevy a benefity v závislosti na škodním průběhu a počtu vozidel ve flotile
- področní platby pojistného bez navýšení
- povinné ručení vždy s limitem pojistného 100 mil.Kč při majetkových škodách a 100 mil.Kč při škodách na zdraví nebo usmrcení

Zdarma zemědělci získají následující benefity:

- pojištění činnosti pracovního stroje
- zprostředkování školení bezpečné jízdy na státem certifikovaném polygonu[2]

6.2 Pojišťovna Generali

Pojišťovna Generali má v České republice dlouhou historii. Hned rok po založení společnosti Assicurazioni Generali v Terstu v roce 1831, byla otevřena pobočka také v Praze. Generali působila v českých zemích až do roku 1945, kdy byla, stejně jako ostatní soukromé pojišťovny, znárodněna. Na český pojistný trh se Generali vrátila v roce 1993 a od roku 1995 působí pod názvem Generali Pojišťovna a.s.[3]

Generali Pojišťovna nabízí pojištění plodin, hospodářských zvířat, koní, lesních porostů, zemědělských staveb, zemědělské techniky, zásob a movitých věcí.

Pojištění plodin

Plodiny pěstované za účelem hospodářského přínosu jako např. obilniny, olejnin, pradárné rostliny, okopaniny, léčivé a kořenové rostliny, krmné pícniny na orné půdě, trvalé travní porosty, luskoviny, jahody, chmel, vinná réva, květiny.

Pojistná nebezpečí: krupobití, krupobití a vichřice, živel – zahrnuje požár, přímý úder blesku, vichřice, krupobití, pád stromu nebo stožáru, záplava, vymrznutí ozimé řepky.

Pojistná částka: se stanovuje pro každou plodinu zvlášť, vypočítá se průměrným výnosem z ha pro jednotlivou plodinu, pojistnou částkou za tunu a počtem osetých ha danou plodinou.[3]

Pojištění hospodářských zvířat

Pojišťují se jednotlivé kategorie následujících druhů zvířat: skot – kategorie skotu jsou např. krávy, telata od odstavu, telata do odstavu, výkrm býků, plemenní býci, prasata, ovce, kozy, drůbež, individuálně lze pojistit farmový chov vysoké zvěře.

Pojistná nebezpečí: uhynutí, utracení nebo porážka zvířete v důsledku: nákazy vyjmenované v pojistné smlouvě, nákazy u drůbeže – jmenovitě uvedené v pojistné smlouvě, živelní – zahrnuje požár, přímý úder blesku, výbuch, vichřice, krupobití, pád stromu nebo stožár, jiná hromadná infekční a parazitární onemocnění s horní hranicí plnění 200 000 Kč v jednom pojistném období, zasažení zvířete elektrickým proudem, akutní otrava zvířete, záplava, přerušení dodávky elektrického proudu u drůbeže, přehřátí organismu u drůbeže.

Pojistná částka: jedná se o průměrnou cenu zvířat dané kategorie, u růstových kategorií (např. prasata na výkrm, telata, selata, brojleři) průměrnou cenu během období růstu.[3]

Pojištění koní

Předmět pojištění: koně od 6 měsíců do 14 let věku včetně poníků a oslů, koně sportovní, užitkoví (tažní), koně pro práci v lese.

Rozsah pojištění: uhynutí, utracení nebo porážení koně v důsledku: nákazy vyjmenované v pojistné smlouvě, živelní pojistné události – zahrnující požár, přímý úder blesku, výbuch, krupobití, pád stromů a pád letadla.

Jako doplňkové v důsledku: úrazu koně při tréninku, závodu, rekreační jízdě nebo práci, pokud jsou k ní určeni, záplavy a povodně, havárie vozidla, na němž je kuň přepravován, a také pro případ odcizení, pojištění odpovědnosti za škodu.

Pojistná částka: pojištění se sjednává na pojistnou hodnotu pro daného koně uvedenou v přehledu, kterou je cena navržena pojistníkem, pojistná hodnota se rovná pojistné částce.[3]

Pojištění lesních porostů

Předmět pojištění: lesní porosty na území ČR, lesy hospodářské a zvláštního určení

Rozsah pojištění: požár

Pojistnou částkou: jsou hodnoty jednotlivých porostných skupin stanovené na základě vyhlášky MF o oceňování nemovitostí dle standardního postupu Generali pojišťovna[3]

Pojištění zemědělských staveb

Předmět pojištění: stavby jmenovitě uvedené ve smlouvě sloužící zemědělské činnosti a obytné části zemědělské usedlosti.

Rozsah pojištění: **flexa** (požár, přímý úder blesku, výbuch a pád letadla, aerodynamický třesk, kouř a náraz vozidla), **přírodní nebezpečí** (vichřice, krupobití, pád stromu a tíha sněhu), **katastrofická nebezpečí** (povodeň, záplava, zřícení lavin, sesuv půdy a zřícení skal), **voda** unikající z vodovodního zařízení a poškození nebo zničení staveb způsobené lomem trubek nebo mrazem.

Pojistná částka: pojištění se sjednává výlučně na časovou cenu, případně novou cenu stavby, která musí být doložena prohlídkou pověřenými pracovníky GLI.[3]

Pojištění zemědělské techniky

Předmět pojištění: zemědělské a lesnické stroje do stáří 10 let, vestavěné stroje a zařízení do stáří 15 let. Příslušenství stroje musí být pojištěno samostatnou položkou.

Rozsah pojištění: **flexa** (požár, přímý úder blesku, výbuch a pád letadla), **přírodní nebezpečí** (zahrnuje vichřici, krupobití, pád stromu), **katastrofické nebezpečí** (povodeň, záplava, zřícení lavin, sesuv půdy a zřícení skal), **havárie vozidla** (je považován střet pojištěného stroje s jiným vozidlem, pokud k němu došlo mimo uzavřený objekt pojistníka/pojištěného), **vniknutí cizího předmětu** (vzniklé v důsledku náhlého a nepředvídatelného vniknutí cizího předmětu do stroje, za předpokladu, že cizí předmět vnikl do stroje při normálním pracovním procesu), **odcizení** za podmínky, že je zabezpečen proti odcizení.

Pojistná částka: pojištění se sjednává na pojistnou částku, kterou je nová hodnota daného nebo srovnatelného stroje.[3]

Pojištění zásob a movitých věcí

Předmět pojištění: zásoby z vlastní výroby, zásoby nakoupené určené k vlastní spotřebě, movité věci jako vybavení kanceláří, peníze.

Rozsah pojištění: flexa, přírodní nebezpečí, katastrofická nebezpečí, škody způsobené vodou unikající z vodovodního zařízení, odcizení.

Pojistná částka: u movitých věcí - nová hodnota, u zásob z vlastní výroby - jednotková cena stanovená ve smlouvě. Při stanovení pojistného se vychází z max. stavu zásob v daném pojistném období, u zásob nakoupených – cena, za níž byly pořízeny (dle účetní evidence).[3]

6.3 Pojišťovna Agra

Agra pojišťovna patří k nejdůležitějším pojišťovnám na trhu. Na našem území začala fungovat v roce 2006, ale produkty zemědělského pojištění začala nabízet až v roce 2007. Jednalo se o pojištění plodin. Od roku 2008 zařadila tato pojišťovna do nabídky pojistných produktů také pojištění hospodářských zvířat a lesních školek. Je to jediná pojišťovna, která na trhu ČR nabízí pouze pojištění zemědělských rizik. Pojišťovna Agra je organizační složkou rakouské pojišťovny Die Österreichische Hagelversicherung, která je již více než 60 let spolehlivým a silným partnerem rakouských zemědělců. Její produkty jsou součástí komplexních nabídek těchto pojišťoven:

Allianz pojišťovna, a.s.

Česká podnikatelská pojišťovna, a.s.

Dolnorakouská pojišťovna

Kooperativa pojišťovna, a.s.

UNIQA pojišťovna, a.s.

Pojišťovna Agra má v nabídce zemědělské pojištění orné půdy, pěstování ovoce, vinné révy, chmelu a jako novinku pojištění hospodářských zvířat.

U orné půdy existuje několik typů pojištění. Jedná se o AGRAR Basis, AGRAR Paušál, AGRAR Univerzál – největší paleta rizik, Univerzál cukrová řepa, Univerzál mák.[6]

AGRAR Basis

Tento druh pojištění umožňuje pojistit proti krupobití a požáru jednotlivé polní plodiny do výše volitelné pojistné částky.

Pojistit lze: jednotlivé polní plodiny

Pojistitelná rizika: krupobití a požár[6]

AGRAR Paušál

V rámci tohoto produktu se pojišťují plodiny proti krupobití a požáru. Tím se minimalizuje vliv finančních škod krupobitím a požárem na Vaše hospodaření.

Pojistit lze: veškerou ornou půdu

Pojistitelná rizika: krupobití a požár[6]

AGRAR Univerzál – největší paleta

Nabízí celoroční ochranu od zasetí až po sklizeň. S následky výkyvů počasí lze pak snáze počítat a pojistné plnění nahradí chybějící tržby.

Výhody: komplexní pojištění všech plodin.

Pojistitelná rizika: krupobití, požár, mráz, zaplavení/naplavení zeminy, poškození větrem, požerky slimáků, porůstání[6]

Univerzál cukrová řepa

Cukrová řepa je citlivá zejména na poškození kroupami, mrazem, větrem a zaplavení bahnem. Proto je pojišťována pěstiteli velmi často.

Pojištěná rizika: krupobití, mráz, zaplavení/naplavení zeminy, poškození větrem, poškození škůdci.

V případě škody je uhrazen snížený výnos, náklady na nové osetí a také ztráty na výnosu cukru při novém osetí.[6]

Univerzál mák

Pro pěstitelé máku má tato pojišťovna jedinečnou nabídku. Mák je od zasetí až do sklizně vystaven celé řadě rizik. Mimo rizik, které působí nejčastěji krátce po zasetí (mráz, naplavení zeminy, ...) je nejvýznamnějším krupobití, které může zcela zničit celoroční sklizeň.

Pojistitelná rizika: krupobití, požár

Dále hradí tato pojišťovna znovuoseť pro poškození mrazem, větrem, zaplavení bahnem a znovuoseť po poškození škůdci.[6]

Pěstování ovoce

Pro pěstování ovoce je aktivní předcházení ztrátám z důvodů velké koncentrace hodnoty a také citlivosti k poškození nevyhnutelné. Je proto samozřejmé, že se podíl těchto pojištěných sadů neustále zvyšuje. Mezi hlavní výhody tohoto pojištění patří jistota hospodářského výsledku a mnohem méně starostí s nepřízní počasí. Velkou část pojistného také pokryje státní dotace.[6]

Pojištění Ovoce 2009

K výhodám tohoto pojištění patří možnost volby spoluúčasti a u škod krupobitím úhrada ztráty na výnosu také snížení kvality produkce podle kritérií Evropské unie.

Pojištěná rizika: krupobití

Tato pojišťovna pojišťuje všechny běžné druhy ovoce. Pojistnou částku a spoluúčast je možné si zvolit.[6]

Vinná réva

Krupobití dokáže vinné hrozny řádně probrat. Aby se nemusely vyhodit všechny, musí je pak probrat ještě vinař. [6]

Pojištění Vinná réva – Univerzál

Toto pojištění pomůže zemědělcům při mrazových škodách, lze pojistit i pouhé krupobití.

Vinná réva Univerzál je speciální produkt zaměřený na vinaře, kterým velmi záleží na kvalitě jejich vín. Vedle přímých škod způsobených mrazem nebo krupobitím pokrývá i vícenáklady nutné k zajištění vysoké úrovně kvality. Výhody tohoto pojištění: úhrada vícenákladů – za probírku a obtížnější sklizeň.

Pojištěná rizika: krupobití, mráz.

Pojistné se odvíjí podle velikosti rizik v daném regionu.

Příklady pojistného plnění v tabulce v příloze[6]

Vinná réva – výběr

Toto pojištění je určeno vinařům, kteří se neorientují na množství, ale především na kvalitu úrody. A jsou si vědomi, že i lehké pozdní krupobití vyvolá potřebu pracovních vícenákladů vynakládaných na probírku. Od stadia změknutí bobulí je proto poskytnuto pojistné plnění za škody krupobitím navýšené o 25%, a to s atraktivně nízkou spoluúčastí.

Výhody tohoto pojištění: úhrada vícenákladů – za probírku a obtížnější sklizeň.

Pojištěné riziko: krupobití[6]

Pojištění chmele

Toto pojištění chrání chmelaře i při pádu chmelové konstrukce, k němuž došlo v důsledku vichřice. Pojistitel poskytne po takové události plnění za snížený výnos. Pojištění pro případ krupobití je součástí tohoto pojištění, lze je však sjednat i samostatně.[6]

Pojištění hospodářských zvířat

Pojistitelné jsou nákazy v rozsahu vymezeném zákonem o péči o zvířata a vyjmenované ve všeobecných pojistných podmínkách pro pojištění hospodářských zvířat.

Druhou pojistnou variantou jsou nákazy a živelní nebezpečí, tuto variantu lze rozšířit o jednotlivé škody na plemenných zvířatech. Uhynutí, utracení a porážka již nejsou ekonomickou tragédií, ale pojistnou událostí. Plnění za škody vzniklé v důsledku nález je bez spoluúčasti pojistného.

Pojistit lze: úhyn, nařízené utracení, porážku u skotu, prasat, ovcí, koz a drůbeže

Pojistitelná rizika: nákazy a živelní nebezpečí – tuto variantu lze rozšířit o jednotlivé škody na plemenných zvířatech.[6]

6.4 Hasičská vzájemná pojišťovna a.s.

Posledním pojistitelem, který se na pojistném trhu České republiky podílí a nabízí produkty zemědělského pojištění je Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s. Je jednou z nejstarších pojišťoven na území ČR, která byla založena roku 1900 v Brně. Hasičská vzájemná pojišťovna nabízí pojištění plodin, zvířat a lesů. Kromě těchto klasických zemědělských pojištění nabízí také pojištění majetku, strojů a strojních zařízení, motorových vozidel a pojištění odpovědnosti za škodu.

Pojištění plodin

Můžeme zde pojistit následující druhy rostlin: obilniny, luskoviny, olejnin, okopaniny, okopaniny na semeno, přadné rostliny, aromatické a léčivé rostliny, konzumní zelenina, zelenina na semeno, chmel, vinná réva, pícniny na orné půdě, pícniny na semeno, jahody.[7]

Pojištění těchto plodin se vztahuje na pojistné události, které nastanou během trvání pojištění a to:

- u setých plodin – po zasetí do sklizně
- u ostatních plodin – od vysázení sadby nebo sazenic na definitivní místo, do termínu obvyklého ukončení sklizně příslušné plodiny v dané oblasti
- u ovoce – po odkvětu do sklizně
- u pojištění pro případ poškození nebo zničení jarním mrazem na pojistné události, které nastanou v období od 21. března do 20. června
- u pojištění pro případ poškození nebo zničení vyzimováním na pojistné události, které nastanou v období od 1. ledna do 30. dubna[7]

U Hasičské vzájemné pojišťovny se stejně jako u většiny ostatních pojišťoven sjednává pojištění proti riziku krupobití.

K tomuto základnímu pojištění je možné domluvit dodatková pojištění, mezi která patří pojištění pro případ poškození nebo zničení, a to: požárem, povodní a záplavou, jarním mrazem, vyzimováním a vichřicí.[7]

Pojištění lesů

Pojišťuje se základní riziko, a to riziko požáru. Dodatková pojištění, která lze domluvit pouze se základním pojištěním, lze uplatnit zejména pojištění pro případ výbuchu, přímého úderu blesku, nárazu posádkou řízeného letícího tělesa, jeho části nebo nákladu, krupobití, vichřice, zřícení skal nebo zemin povodně nebo záplavy a tíhy sněhu.[7]

Pojištění hospodářských zvířat

Pojišťují se následující druhy zvířat: skot, prasata, ovce, kozy a drůbež. Pojistit lze jak jednotlivá zvířata, tak soubory hospodářských zvířat. Základní pojištění, které se vztahuje na nutnou porážku, uhynutí, utracení nebo porážení pojištěného zvířete. K základnímu pojištění lze sjednat dodatková pojištění a sdružená pojištění. Sdružené pojištění živelní zahrnuje: požár, výbuch, přímý úder blesku, náraz nebo zřícení letadla, vichřici, krupobití, zřícení skal nebo zemin, povodeň nebo záplavu, sesouvání nebo zřícení ledových a sněhových lavin, tíhu sněhu, pád stromu nebo stožáru, náraz dopravního prostředku a vodu z vodovodních zařízení.

K tomuto základnímu pojištění hospodářských zvířat je možné sjednat sdružená rizika – jiná rizika. Toto připojištění obsahuje tato rizika: odcizení v souvislosti s živelní událostí, otrava exogenními látkami, zasažení zvířete elektrickým proudem, úhyn zvířete, v důsledku přerušení dodávky elektrického proudu, které pojištěný nezavinil, přehřátí organismu pojištěných zvířat, které nastane pouze v prvním dnu, které způsobila nadměrně vysoká venkovní teplota a toto bylo potvrzeno příslušnou meteorologickou stanicí a hlášeno pojištěným do 24 hodin od vzniku.

Mezi dodatková pojištění řadíme rizika salmonely, povodně a záplav. Jako jediná pojišťovna v České republice nabízí možnost krátkodobého pojištění prasat pro případ porážky. Do pojištění hospodářských zvířat patří pojištění koní s možností připojištění plodu březí klisny.[7]

6.5 Vyhodnocení charakteristiky zemědělského pojištění jednotlivých pojišťoven

Pojišťovny působící na trhu zemědělského pojištění z pohledu komplexnosti nabídky a charakteristiky jejich produktů. Česká pojišťovna a.s., nabízí zemědělcům nejširší škálu pojistné ochrany. Vedle pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesů nabízí také jako jediná na našem trhu možnost pojištění přerušení provozu v chovu hospodářských zvířat. Charakteristika produktů České pojišťovny a.s. se vyznačuje individuálním přizpůsobením požadavkům klienta.

Ostatní pojišťovny, které se specializují na zemědělské pojištění nenabízejí tolik pojistné ochrany pro klienty. Nabízejí produkty, které jsou charakteristické např. lepší zpracovaností nebo se jedná o speciální produkty. Jednou z těchto pojišťoven je pojišťovna Agra. Tento specializovaný pojistitel na zemědělské pojištění má a našem trhu své produkty do detailu zpracovány. Jedná se zejména o produkty plodin. Má nabídku speciálních produktů pro cukrovou řepu, vinnou révu mák nebo chmel. Klient si může zvolit různou výši spoluúčasti v závislosti na výši pojistného a také si může zvolit, jakou chce hodnotu pojištěného výtěžku.

Pojišťovna Generali a HVP nemají takovou komplexní nabídku krytí rizik jako Česká pojišťovna, ani nenabízejí speciální produkty jako Agra. Nabídka obou pojišťoven je dosti podobná. Pojišťují obvyklá zvířata a plodiny včetně lesů a zaměřují se na základní rizika. Některé produkty dokonce ruší, tak tomu bylo např. u Generali v případě pojištění plodin pro případ poškození nebo zničení živelní události, vyzimováním a jarním mrazem. Obě pojišťovny nenabízí moc široké možnosti dodatkových pojištění a připojištění. Hasičská vzájemná pojišťovna nabízí možnost krátkodobého pojištění prasat pro případ porážky. Vizitkou pojišťovny je rychlá a kvalitní likvidace škody. Následující tabulka nám ukáže stav likvidační služby v pojišťovnách v ČR.

Likvidace PU dle likvidátorů	
Pojišťovna	Likvidátoři
Česká pojišťovna	Vlastní likvidační síť po celé ČR
Generali	Částečně vlastní likvidátoři + externisté
Agra	Částečně vlastní likvidátoři + externisté z ČR a Rakouska
Hasičská pojišťovna	Částečně vlastní likvidátoři + externisté

Tabulka 7

Zdroj: Konzultace v pojišťovnách

Přijaté pojistné v mil. Kč v roce 2008				
Pojišťovna	Plodiny	Lesy	Zvířata	Celkem
Česká pojišťovna	604,5	3,5	245,4	853,4
Generali	135,8	0,5	44,2	180,5
Agra	85,0	0,0	1,0	86,0
Hasičská pojišťovna	27,8	4,4	4,7	36,9
Celkem	853,1	8,4	295,3	1 156,8

Tabulka 8

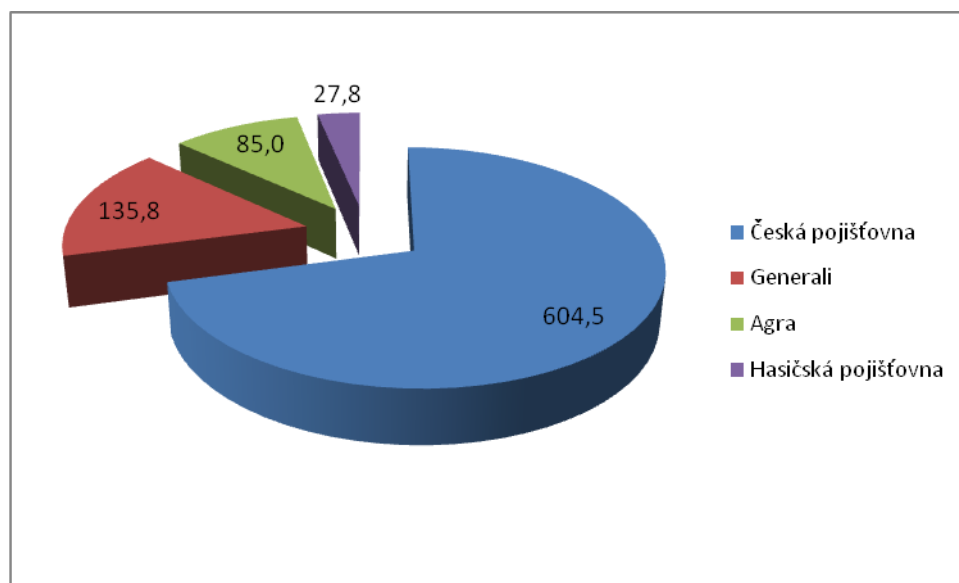
Zdroj: Konzultace v pojišťovnách

Agra údaje nezveřejňuje, jedná se pouze o odhad

Česká pojišťovna	604,5
Generali	135,8
Agra	85,0
Hasičská pojišťovna	27,8

Tabulka 9

Zdroj: Konzultace v pojišťovnách

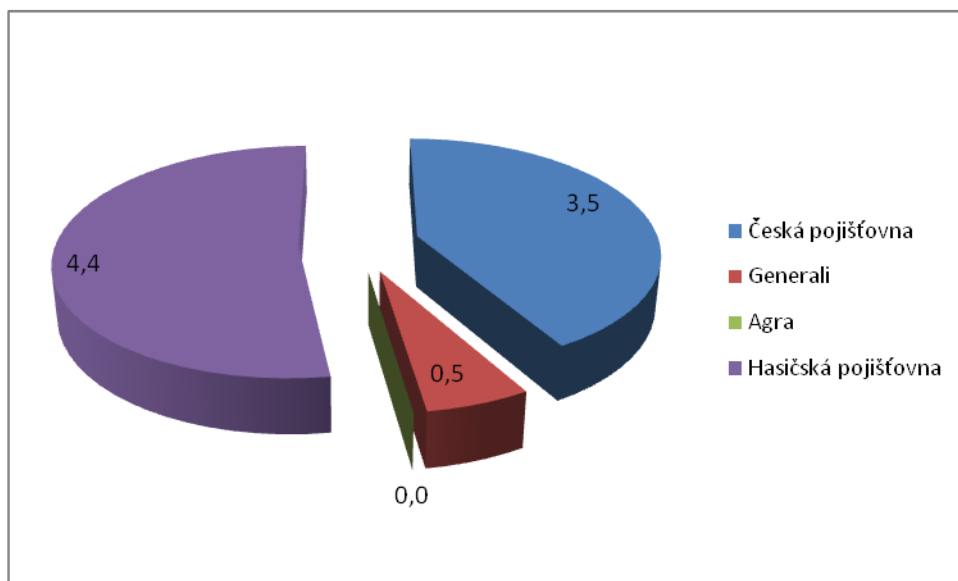
Graf 1

Zdroj: Konzultace v pojišťovnách

Česká pojišťovna	3,5
Generali	0,5
Agra	0,0
Hasičská pojišťovna	4,4

Tabulka 10

Zdroj: Konzultace v pojišťovnách

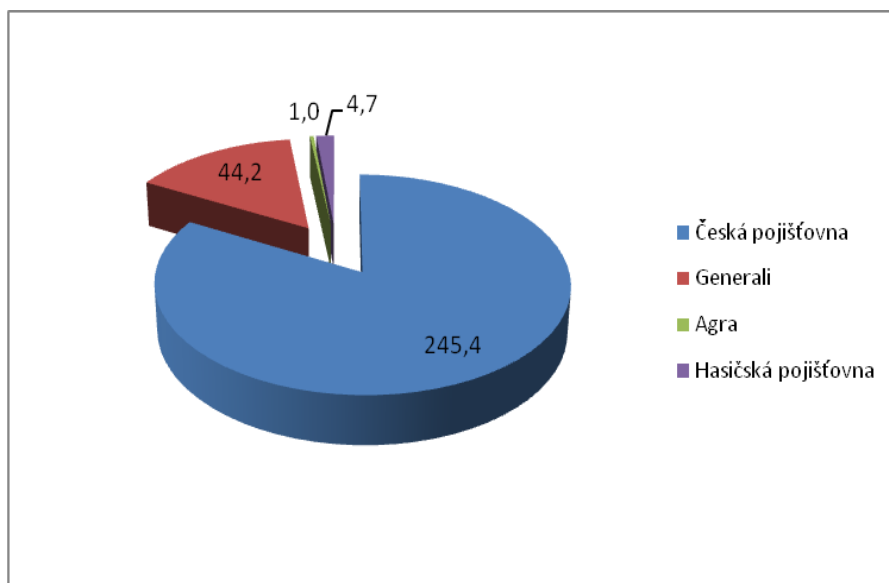
Graf 2

Zdroj: Konzultace v pojišťovnách

Česká pojišťovna	245,4
Generali	44,2
Agra	1,0
Hasičská pojišťovna	4,7

Tabulka 11

Zdroj: Konzultace v pojišťovnách

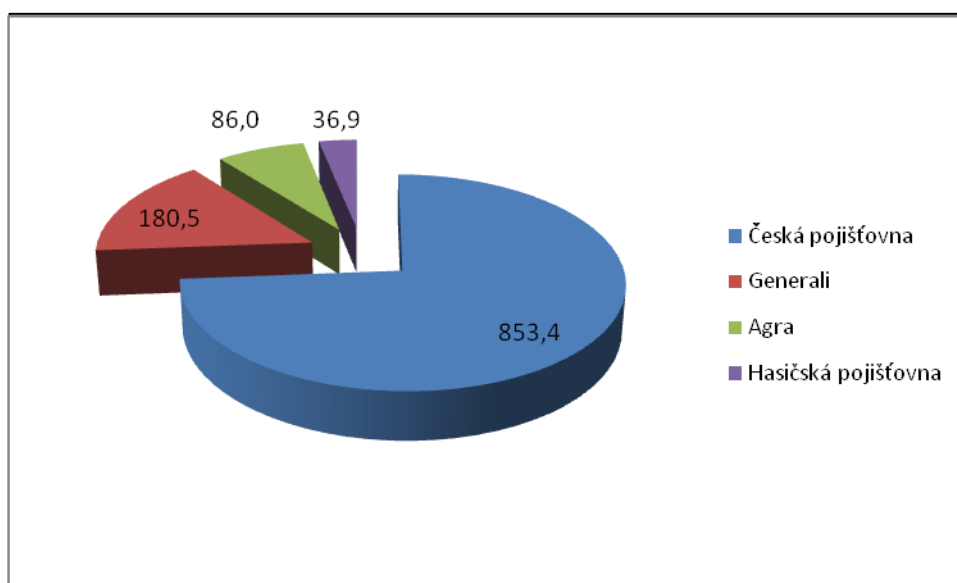
Graf 3

Zdroj: Konzultace v pojišťovnách

Česká pojišťovna	853,4
Generali	180,5
Agra	86,0
Hasičská pojišťovna	36,9

Tabulka 12: Celkem

Zdroj: Konzultace v pojišťovnách

Graf 4

Zdroj: Konzultace v pojišťovnách

POJIŠTĚNÍ	Česká pojišťovna a.s.	Generali pojišťovna a.s.	Agra pojišťovna	Hasičská vzáj. pojišťovna
plodiny	X	X	X	X
poľní plodiny	X	X	X	X
vinná réva	X	X	X	X
chmel	X	X	X	X
cukrová řepa			X	
mák			X	
lesní porosty	X	X		X
lesní školky	X			
ovoce	X		X	X
hospodář. zvířata	X	X	X	X
kůň	X	X		
odpovědnost	X			X
motorová vozidla	X			X
věci nemovitě- zemědělská stavba	X	X		
zemědělská technika		X		X
movité věci		X		
zásoby	X	X		

Tabulka 13

6.6 Podpora zemědělského pojištění ze strany státu

V České republice se uplatňuje podpora zemědělského pojištění ze strany státu, a to formou dotací do ceny zemědělského pojištění. Z pohledu vývoje se výše podpory navýšila, jak u pojištění plodin, tak u pojištění zvířat. [4] Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. je jedním ze základních pilířů dotační politiky Ministerstva zemědělství.[8]

PGRLF byl založen na základě usnesení vlády České republiky č. 337 ze dne 23. června 1993. Do obchodního rejstříku byl zapsán 16. září 1993. Od 12. 2. 2008 se PGRLF řídí zákonem č. 252/1997Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Za dobu svého působení v ČR se stal neodmyslitelnou součástí podpor v resortu zemědělství. Pomohl zejména v dobách, kdy bylo nutné zajistit začínajícím subjektům výraznou garanci, aby se pro ně staly úvěry od bank dostupnou formou zajištění zejména rozšířené produkce. Dosud umožnil čerpat úvěry pro české zemědělce v objemu více než 113 mld. Kč. Jeho úloha se nikterak nezmenšuje ani v dnešní době, kdy umožňuje zajišťovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné. Podpora ze strany PGRLF byla soustředěna na poskytování garancí a dotací části úroků z úvěru. Tento fond pracoval velmi

intenzivně zvláště v letech 1996 až 1998, kdy byla i dotace ze státního rozpočtu největší. V tomto období byly úvěry zatíženy vysokou úrokovou mírou a v českém zemědělství byla akutní potřeba investic. V té době se podařilo právě díky PGRLF zmodernizovat razantním způsobem základní zemědělskou techniku. Od 1.ledna 2000 se PGRLF personálně i organizačně oddělil od Ministerstva zemědělství. Činnost společnosti začala být zajišťována vlastním aparátem pracovníků.[8]

Jde o jeden z nejefektivnějších nástrojů českého zemědělství působící v rámci tzv. národní pomoci. PGRLF je akciovou společností, ve které 100% akcií vlastní Česká republika. Ministerstvo zemědělství zajišťuje práva jediného akcionáře. Ve spolupráci s příslušnými organizačními složkami Ministerstva zemědělství tento fond dokazuje, že lze s nízkými náklady zajišťovat národní podpory, které přinášejí okamžité efekty u početně významné skupiny zemědělských podnikatelů v zemědělství.[8]

7 Závěr

Dnešní doba je plná klimatických změn, které jsou doprovázeny někdy až extrémními výkyvy počasí. Tato skutečnost nutí zemědělce k zamyšlení se nad otázkou efektivnější ochrany své produkce. A zde se zdá být právě pojištění tou nejlepší volbou, jak rozmarům přírody čelit. V některých případech je nutná až praktická zkušenost s hořkou realitou následků přírodních katastrof, která přiměje zemědělce k potřebě chránit svou produkci pojištěním. V zásadě každé podnikání přináší svá rizika. V oblasti zemědělství hovoříme především o rozmarech počasí a výskytu nákaz.

Množství rizik spojených s přírodními katastrofami vyžaduje především efektivní spolupráci soukromého a veřejného sektoru. Stát by se měl postarat o budování systému zemědělského pojištění spolu s komerčními pojišťovnami. Nutno říci, že se již několik let u nás vedou rozhovory o vytvoření jednotné koncepce řízení rizik a řešení možných krizí v zemědělském podnikání, jejímž zřejmým cílem by bylo, aby podnikatelé v zemědělském sektoru měla vždy krytá záda, a aby byl dán rozměr, kterým se stát bude podílet na podpoře zemědělského pojištění i na fungování celého systému. Můžeme tedy říci, že jde o nejvyšší možnou účast zemědělců na systému zemědělského pojištění. V legislativě EU stojí, že je umožněno poskytovat podporu až do výše 50% z pojistného za pojištění plodin a zvířat. U nás je však 50% podpora pouze u pojištění speciálních plodin. Stát má zde tedy možnost vylepšení dostupnosti zemědělského pojištění zemědělcům.

V současné době se v EU hovoří o možnosti sjednocování systémů řízení zemědělských rizik na komunitární úrovni. Zájem je hlavně o pojištění příjmů zemědělců a s tím úzce spojené zvýšení stability fungování zemědělských podniků. Aby byla dosažena lepší soudružnost států EU, bylo by vhodné vytvořit celoevropský finanční zdroj pro řízení možných rizik. Dle většiny států není otázkou, zda systém řízení rizik v zemědělské oblasti do společné zemědělské politiky zahrnout, nýbrž z čeho daná opatření financovat. Společný systém zemědělského pojištění EU tak čeká určitě ještě dlouhá cesta.

Z pohledu nabídky pojistných produktů zemědělského pojištění na našem území můžeme říci, že zemědělci mají v zásadě velkou škálu možností pojištění své rostlinné či živočišné produkce. Je to z toho důvodu, že zmiňovaná nabídka produktů je velice různorodá. Znamená to tedy, že pokud jedna pojišťovna ve své nabídce nemá potřebný produkt, subjekt má možnost se obrátit a najít požadovaný produkt u jiné pojišťovny. Máme však možnost sledovat také odchody pojišťoven z trhu zemědělského pojištění, které jsou z největší části zapříčiněny majoritním postavením České pojišťovny. Vítaným zpestřením na našem trhu zemědělského pojištění byl příchod známé pojišťovny Agra, která s sebou přinesla řadu zajímavých produktů. Podle mého názoru můžeme v budoucnu očekávat konkurenční boj jednotlivých pojišťoven na trhu zemědělského pojištění. Určitě budeme v této oblasti svědky vývoje. Pojišťovny totiž jistě budou přicházet se stále zajímavějšími pojistnými produkty z důvodu získání nových klientů.

8 Seznam literatury

1. DUCHÁČKOVÁ, E. Principy pojištění a pojišťovnictví. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2005. s.29-34, s.131-133.
  2. ČESKÁ POJIŠŤOVNA-Máme pro Vás balík zemědělského pojištění flotilové pojištění na míru, informační brožura pro klienty
  3. GENERALI GROUP – Víc než o kapku lepší zemědělské pojištění, informační brožura pro klienty
  4. KONZULTACE s Ing. Vlastou Nutrovou
  5. KONZULTACE s Ing. Jiřím Havelkou
  6. <http://agrapojistovna.cz>
  7. <http://hvp.cz>
  8. <http://pgrlf.cz>
-
1. DUCHÁČKOVÁ , E. Pojišťovnictví a pojištění. Praha: VŠE, 2000. ISBN 80-245-0023-X.
  2. DUCHÁČKOVÁ , E. Principy pojištění a pojišťovnictví. 2. vyd. Praha: Ekopress, 2005. 178 s. ISBN 80-86119-92-0
  3. MARVAN, M. Dějiny pojišťovnictví v Československu. 1. díl do roku 1918. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Novinář, 1989. 364 s.
  4. MARVAN, M. Dějiny pojišťovnictví v Československu. 2. díl (1918-1945) Bratislava: Alfa Konti spol. s r. o., 1993. 434 s. ISBN 80-88739-01-2
  5. MARVAN, M., CHALOUPECKÝ, J. Dějiny pojišťovnictví v Československu. 3. díl (1945-1992) Praha: GSW Praha, 1997. 446 s.
  6. PICKOVÁ, A. a kol. Funkce zemědělského pojištění v aktivním risk-managementu včetně analýzy dopadů na ekonomiku zemědělských podniků. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky, 2003. 21 s.
  7. ŠÍRKOVÁ, J. Zemědělský kalendář. Ročník VII (161). Praha. 223 s. ISBN 978-80-254-1242-8.
  8. Zákon č. 37/2004, Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů
  9. Zákon č. 38/2004, Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech

10. KONZULTACE s Ing. Alenou Málkovou
11. KONZULTACE s Jiřinou Krajíčkovou
12. KONZULTACE s Judr. Liborem Šafránkem
13. <http://ceskapojistovna.cz>
14. <http://generali.cz>
15. <http://cap.cz>
16. <http://agroweb.cz>
17. <http://agris.cz.cz>

